

25. ROKOV ÚSTAVU EXPERIMENTÁLNEJ PSYCHOLÓGIE SAV

V dňoch 12. — 13. marca 1980 sa v Dome vedeckých pracovníkov SAV v Smoleniciach konala vedecká konferencia usporiadaná z príležitosti osláv 25. výročia vzniku Ústavu experimentálnej psychológie SAV v Bratislave.

Prvá časť programu mala slávnostný ráz: zúčastnili sa na nej zástupcovia najvyšších straníckych orgánov, delegácia PSAV, zástupcovia psychologických a príbuzných pracovísk v Československu. Odznelo mnoho pozdravných prívetov a gratulanti mimoriadne kladne hodnotili uplynulé obdobie od vzniku po „strieborné“ výročie ústavu. Poukazovali na kvantitu a kvalitu dosiahnutých výsledkov a zvýšený význam interdisciplinárnej spolupráce pre všetky výskumné pracoviská.

V druhej, odbornej časti programu vystupovali jednotliví pracovníci ústavu, jednak tí, ktorí stáli pri zrode pracoviska, jednak mladí vedeckí aspiranti, a prezentovali prierezy svojich výskumných prác. Rozsiahla rada postrehov doplnila informácie o ústave a poskytovala príležitosť na ďalšie, neoficiálne diskusie.

Posledná časť programu bola venovaná pripravovanej siedmej päťročnici. Ústav má koordinovať výskumnú úlohu s pracovným názvom „Kognitívne funkcie osobnosti ako regulátory činnosti“. Po úvodnom referáte riaditeľa ústavu PhDr. D. Kováča DrSc. sa zástupcovia iných pracovísk zapojili do diskusie zameranej na spresnenie plánu, na výber tematických okruhov a na konkrétne možnosti spolupráce a nadväznosti na túto úlohu.

Ústav experimentálnej psychológie vznikol v marci 1955 ako Psychologické laboratórium SAV a štatus Ústavu nadobudol až v r. 1963. V súčasnosti patrí medzi stredné, ešte nedobudované ústavy SAV; má 34 interných pracovníkov a 6 vo vedeckej výchove. Princíp tímovej spolupráce špecialistov rôznych odborov vidno už i z toho, že okrem samotných psychológov pôsobi na ústave aj lekár-neurofyziológ, 2 matematici, biofyzik a i.

Pôvodná ročenka ústavu „Psychologické štúdie“ sa r. 1965 pretvorila na štvrtročný časopis „Studia psychologica“, vydávaný v kongresových jazykoch. Je to t. č. jediný psychologický medzinárodný časopis v krajinách socialistického spoločenstva. Okrem toho vychádzajú v slovenčine od r. 1964 „Správy ÚEP SAV“ ako neperiodické publikácie, určené predovšetkým na pohotovú odovzdávanie výsledkov vedeckovýskumnej činnosti pracovníkom v praxi, teda najmä psychológom v poradniach a na klinikách a v podnikoch. Ročne vychádza asi 20 čísiel, venovaných najmä metodologickým novinkám, novým poznatkom a ich aplikácii.

Ústav experimentálnej psychológie SAV plní aj úlohy organizačného charakteru. V r. 1957 uskutočnila sa z jeho iniciatívy a v spolupráci s českými psychológmi — tiež v Smoleniciach — prvá celoštátna konferencia psychológov. Riaditeľ dr. D. Kováč, DrSc. bol aj iniciátorom série medzinárodných konferencií, známych pod menom „stretnutia podunajských psychológov“, a v r. 1968 bol ÚEP poverený organizovaním I. medzinárodnej konferencie psychologických pracovísk akadémií socialistických krajín.

Po stránke technickej sa ÚEP zameriava od r. 1960 najmä na experimentálny výskum poznávacích procesov, chápaných, pravda, v širokom kontexte psychologických a fyziologických aspektov. V 6. päťročnici ústav koordinoval hlavnú úlohu VIII-5-2 „Poznávacie procesy a ich vplyv na utváranie socialistickej osobnosti“, pričom dôraz bol práve na experimentálnom, t. j. laboratórnom a kvantifikovanom prístupe. Podľa povahy konkrétnych tém sa realizovala aj spolupráca s inými, prevažne medicínskymi pracoviskami, ako sú napr. Ústav experimentálnej endokrinológie SAV, Výskumný ústav humánnej bioklimatológie, Výskumný ústav lekárskej bioniky a iné.

V nastávajúcej päťročnici ÚEP mieni

pokračovať v začatej orientácii a venovať sa výskumu kognitívnych aspektov v psychickej regulácii rôznych činností člove-

ka pri istej spolupráci s pracovníkmi lekárskeho vied.

M. Stukovská, Bratislava

ZA PROFESOREM MUDr. VÁCLAVEM SELIGEREM, DrSc.

Prof. MUDr. Václav Seliger, DrSc. zemrel v prosinci 1979 po krátkej ťažkej nemoci. Zemrel uprostred plnej aktivity, pripravoval mezinárodné akcie, plánovanie výskumu, prednášky a skúšky. Život V. Seligera bol naplnený predovšetkým prácou. Už od svojich vedeckých začiatkov sa venuje fyziológii telesných cvičení, odboru, ktorý u nás založil, rozvíjal a formuloval. Zprvu sledoval rôzne reakcie srdcovej frekvencie pri telesnej záťaži, neskôr meral energetický výdej pri rôznych športových a pohybových činnostiach. Zhodnotil takisto i športové skladby a tým dal podklad k ich objektívnemu hodnoteniu. Vyvrcholením jeho životnej vedeckej i organizačnej práce bolo riadenie Mezinárodného biologického programu, ktorý dal objektívny základ posudzovaniu telesnej zdatnosti u našej populácie.

V ďalšej fázi svojho vývoja sa prof. Seliger dostával stále bližšie k riešeniu základných otázok, ako napríklad rozboru a registra-

cii pohybových aktivít v priebehu dlhších časových období. Toto skúmanie vykonával u detí, ktoré ako pokusné osoby mal najradšej. Výsledky týchto sledovaní i technické novinky, ktoré zaviedol, zostávajú základnými poznatkami tohto odboru. Tento smer jeho činnosti zostal nedokončený.

V. Seliger bol nesmiernou pracovitou a pilným. Jeho zásluhou je, že fyziológia telesných cvičení je jedným z mála odborov, ktoré netrpia nedostatkom učebníc, skriptov a iných pomôcok. Môže sloužiť ako vzor skromnosti, vedeckej poctivosti a neúplnosti. I svojím priateľom bol neúprosným a prísny kritikom.

Život prof. Seligera bol vyplnený prácou, vykonal dielo, ktoré zostane trvale súčasťou rady lekárskeho odborov. Budeme sa k nemu stále vracieť a z neho čerpať. Tým zostane prof. Seliger s nami, trvale jedným z nás.

Prof. MUDr. M. Máček, DrSc. Praha

RECENZIE KNIH

D. F. ČEBOTAREV, V. G. BRÜSCHKE, U. J. SCHMIDT, F. H. SCHULZ

Príručka gerontológie

Vydal VEB Gustav Fischer-Verlag, Jena 1979, Band 3: *Spezielle Gerontologie (Špeciálna gerontológia)*. Časť I. a časť II. Počet strán 1132, počet obrázkov 206, tabuliek 133. Cena 145,- MDDR.

Aj tretí zväzok príručky gerontológie je spoločným dielom sovietskych a nemeckých gerontológov. Látka je obsiahla, dobre dokumentovaná a doplnená tabuľkami, obrázkami a grafmi, čo poskytuje dobrý obraz o dynamike vývoja gerontológie. Prvá časť má 30 kapitol a druhá časť 16 kapitol, ktoré pojednávajú o špe-

ciálnych gerontologických problémoch v klinike.

Úvod tejto časti tvoria kapitoly o morfológických funkčných a psychologických zmenách biomorfózy, ktoré označujú zdravie starého človeka. Prejav týchto zmien v jednotlivých ústrojenstvách sa uvádzajú v kapitolách. Predlžovanie priemerného